

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravnništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznaniila (inserati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedeelj in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Stev. 92.

V Ljubljani, v petek 24. aprila 1891.

Letnik XIX.

Državni zbor.

Z Dunaja, 23. aprila.

Prva branja.

Na dnevnem redu današnje seje stala so zgolj prva branja samostalnih predlogov, ki so vzbudila mnogo govorjenja in govoričenja.

Že pri prvem predlogu poslanca Steinwenderja gledé ustanove državne zadružne banke oglasili so se razven predlagatelja še trije govorniki, med njimi poslanec Vošnjak, ki je priporočal, da naj poštne hranilnice z denarjem podpirajo posojilnice in pomožne blagajnice.

Obširno in z večkratno živahno pohvalo je o tej zadevi govoril dr. Pattai, za katerim se je oglašil še mladočeški poslanec Kramar, ki ima več pomislov proti Steinwenderjevemu nasvetu.

Državna zadružna blagajnica, kakoršno si misli dr. Steinwender, nima nobenega upanja, da bi ji pritrdila večina državnega zbora, in nekateri poslanci so celo mislili, da naj se ta predlog zavrže že pri prvem branju. Ali to bi imelo pri občinstvu ravno nasprotni vspeh, kakor bi bilo želeli, in bi v njegovih očeh povzdignilo slavo dr. Steinwenderja in njegove stranke, češ, da se le oni potegujejo za male obrtnike, zato je večina sklenila predlog izročiti odseku, ki se bo pri njegovem pretresovanju prepričal, da je neizvršljiv.

Drugi predlog Steinwenderjev gledé premembe obrtnega reda izročen je bil obrtnemu odseku.

Tretja točka dnevnega reda je bil predlog poslanca Bilinskega gledé borznega davka, s katerim je v zvezi jednak predlog poslanca Pradeta. Oba ta predloga izročila sta se v poročanje pristojbinskemu odseku.

Izmed danes izročenih predlogov omenjam predloga gledé delitve trgovinskih in obrtnih zbornic v

samostalne trgovinske in obrtne kamore, ki ga je po sklepu konservativnega kluba izročil poslanec baron Dipauli, in premembe pravilnega reda, katero po sklepu istega kluba nasvetuje poslanec dr. Kathrein.

Tudi Mladočehi so danes izročili samostalen predlog gledé državne podpore za kraje, ki so bili letos po vodi poškodovani. Ker so Mladočehi za ta svoj predlog prosili podpore pri drugih klubih desnice, podpisalo ga je z njimi vred tudi mnogo konservativnih poslancev.

Knez Liechtenstein je danes s svojimi tovariši izročil interpelacijo, v kateri trgovinskega ministra vpraša, ali hoče pregledati pogodbo med služabniki in gospodarji dunajske konjske železnice in siliti na to, da se pravično vravna in da se zamaši vir vedne nezadovoljnosti in pogostega kujanja?

Prihodnja seja bo jutri, 24. t. m.; druga pa v torek, 28. t. m.

Liberalci in delavci.

Kdor bi verjel liberalnim listom, mislil bi, da so liberalci najboljši prijatelji obrtnikov in delavcev. Koliko se prizadevajo, da pridobé delavcem svobodo in blaginjo! Da, celó dati jim hočejo občno volilno pravico.

Baš Plener se je v Avstriji izrekel za uvedenje delavskih zbornic, in državnemu zboru je iz liberalnih krogov na severnem Češkem došla peticijska, naj se delavcem tudi dá volilna pravica. Na Belgijskem so liberalci podpirali delavske zahteve za občno volilno pravico.

Kdor bolje pozná liberalne može, bode pa kmalu spoznal njih ljubezen do delavcev. Za razširjenje volilne pravice se potegujejo samo zato, da bi delavce zmotili s takimi političnimi agitacijami,

da bi ne zahtevaliboljšanja svojega stanja. Seveda, v največ slučajih bi tudi politične pravice delavcem dosti ne koristile, zatorej nimajo liberalci ničesar proti temu, če se jim dovolijo.

Le v nekaterih deželah je mogoče spraviti delavce v postavodajne zbornice, naj velja tudi občna volilna pravica. Liberalni kapitalisti še ložje sleparijo ob volitvah, če ima volilno pravico mnogo ljudi, živčih v revščini, in le malo se zavedajočih svojih pravic.

Navadno pa liberalci računajo še na nekaj družega. Mali obrtniki v velikih mestih so navadno nasprotniki liberalcev, ker vidijo, kako velika obrt malo uničuje. Vedó pa liberalci, da pomočniki večkrat niso zadovoljni s svojimi mojstri, ki jim pri sedanjih slabih časih ne morejo dajati velikega plačila. Liberalci bi pri volitvah po uvedanju občne volilne pravice znali izkoristiti si ta nasprotja mej mojstri in pomočniki. Ko bi mojstri volili protisemite, dali bi se pomočniki pogovoriti, da bi volili liberalce.

Kjer bi pa razširjenje volilne pravice koristilo delavcem ali obrtnikom, ondi so liberalci tako proti vsakemu razširjenju. Sedaj, ko je položaj ugodnejši za uvedenje delavskih zbornic, so liberalci skoro popolnoma umolknili o njih, zlasti pa nočejo ničesar slišati, da bi te zbornice volile poslance v postavodajne zbornice.

Bog ne daj, da bi kdo v zbornici razkril, kako židovski tovarnarji grdo delajo z delavci. Za občno volilno pravico so pač, da bi delavci glasovali za njih kandidate. Posebne razmere so v Belgiji. V tej deželi je razmeroma največ delavcev, še več, nego v Angliji, in belgijski delavci so precej zavedni. Ko bi se vvela občna volilna pravica, pričakovati je, da v velikem številu delavci zasedejo v zbornici poslanske stole, da, celó delavska večina ni izključena. Zato so pa tudi liberalci le tako dolgo agitovali za

LISTEK.

Vuk Štefanović Karadžić¹⁾

V vasi Tršiću se je narodil Vuk ravno na Mitrov dan (26. oktobra) 1787, na meji istočnega in zapadnega Srbstva, današnje Srbije in Bosne. Kamor so se bili naselili njegovi dedje iz Hercegovine.²⁾ Oče njegov, Štefan Joksimov, bil je rodom iz Tršića, a mati Jegda Simova Zrnićeva tudi od roda hercegovskega (Nikšićka). Starši Vukovi so imeli pred njim petero otrok, ali so vsi pomrli. Žalostnej materi so govorili, da jej otročiče jedó veštrice; zatorej se domisljijo, da novorojenemu šestemu otroku dadó ime Vuk; kajti: veštica ne sme na vuka (volka). Vuk se je jačal na radost svojih starišev, na slavo Srbom in vsem Slovenom, in — nobena veštica mu ni naškodila.

Vuk se je naučil pisati in čitati od svojega rojaka Jevte Savića Čotrića, v Loznici in samostanu

¹⁾ Prve dni septembra m. l. so proslavili Srbi stoletnico rojstva Vuka Štefanovića Karadžića na prav svečan način. Dne 9. sept. je čital prof. Jovan Bošković v Belem Gradu v dvorani velike šole o slavnom možu lepo razpravo, po kateri je le-ta spis posnet.

²⁾ Današnji Tršić seje naselilo na mestu, kjer je prej bilo Staro Selo, l. 1737—39, po nesrečnih bojih med Avstrijo in Turko, okolu 40 rodovin hercegovskih. Med njimi so bili Dobrilovići, Grgurovići iz Pive, Ivanovići iz Radina, Banjanci iz Banjana i Karadžići iz Drobnijska. —

Tronoši. Ker ni imel črnila za pisanje, stolkel je smodnika, pomešal ga z vodo ter s tem pisal. Vuk je kasneje čital tudi druge knjige, razven školskih, ter je tako v 17. svojem letu bil na glasu kot eden najbolj naobraženih ljudi. Jegdi je bilo samo to žal, da Vuk ni dovelj narasel za svojo dobo, ali se je zopet tešila s poslovice: Tudi cekin je majhen novac, ali je več vreden nego talir! Sam Vuk ni bil s soboj popolnoma zadovoljen. Oče je hotel, da bode on trgovec ali duhovnik, a Vuk ga je prosil, da ga pusti v Srijem, kjer je slišal, da so tam druge šole i knjige; ali oče ni hotel pustiti jedinca predaleč od sebe.

Tako je Vuka našel vstanek l. 1804. In ker je v vojski pri vojvodi Gjurgiji trebalo tudi pismenih ljudi, poklicali so ga za pisarja. Kmalu za tem udarijo Turci na Jadar, premagajo ga ter popalijo. Tako Štefan, ki je bil poprej premožen kmet, popolnoma osiromaši.

Vuk se poda v Karlovce. Učil se je latinsko, cerkveno-slovansko in nemško gramatiko, leto dni doma, a eno leto v školi. Tretjega leta je hotel prestopiti v gimnazijo, ali so mu rekli, da je to zanj že prekasno; „mladenič od 19 let ni nič več za gimnazijo.“ In uveravali so ga, da on more s svojim znanjem, ako hoče v Srbiji biti duhovnik, učitelj ali pisar. Žalosten zapusti on Karlovce ter se poda v Petrinjo, da se nauči nemški; ali že spomladi l. 1807 se povrne v Srbijo. Tukaj postane pisar

najpoprej pri Jakobu Nenadoviću, a potem, ko je Jev. Savić postal večnik, v veču, a vrh tega se je učil v Belem Gradu, pri znamenitem I. Jugoviću sostavljati tudi nemška pisma. Tukaj je v zavetju dveh svojih učiteljev sproved Vuk zadnje dni svojega učenja. Tedaj je tudi sam videl, da za njega ni nič več šola, ter sklenil, da pomanjkanje šolskega znanja nadomesti in popolniti s čitanjem knjig.

Prekomerno napenjanje v učenju in prehlajenje pred tem v vojski mu toliko škodilo, da zboli (1808—10), ter se poda radi zdravja v Mehadijo, v Novi Sad in v Budim. V Novem Sadu se mu je slabo godilo, od nikoder ni imel pomoči; vendar pa se je konečno našla dobra in rodoljubna duša, Marija Stanesavljevička, ki mu je poslala 150 gld. za lečenje v toplicah. Njej je Vuk, 4 leta kasneje, posvetil svojo prvo pesmarico. Ali se nikjer ni mogel popolnoma izlečiti, nego se na koncu l. 1810 povrne v Beli Grad s hromo nogo, katero je moral nositi že na berglji.

Tukaj postane učitelj na osnovni šoli, potem (l. 1811) pisar pri najemniku prevoza kladovskega, Jev. Savića. L. 1812 ga pošlje savjet (vlada) v državnem poslu v Negotin, kjer se spozna in pobrati s slavnim junakom Hajduk-Veljkom. Od tukaj je po raznih poslovihi hodil v Vidin k Mula Paši. L. 1813 je bil postavljen za starešino v srezu (občini) brzopalanačkem, a ko se je ustrojila krajina, pride on v Beli Grad, od koder je bil poslan dvakrat v Poreč

občno volilno pravico, dokler so s tem mislili delati zadrege konservativni vladi. Ko se je pa pokazalo, da agitacija za občno volilno pravico utegne doseči svoj namen, so pa takoj jeli nasprotovati vvedenju občne volilne pravice, in pokazali, da jim ni za delavske pravice, temveč hočejo z liberalnimi frazami le slepiti delavske vrste.

Prav dobro je pa pokazala ljubezen liberalcev do delavcev že omenjena peticija. V tej prošnji liberalni tovarnarji, da bi država strožje postopala proti delavcem, in se pritožujejo, da se hoče zopet pri tovarniških delavcih poskusiti s socijalnimi reformami, to je, zanje vvajati nova varstva.

Tovarnarji bi le radi, da bi se sklepali samo zakoni, ki bi varovali njih pravice; ali o kakih pravicah delavcev ti možje nočejo ničesar slišati. Potrebno se je zdelo liberalnim tovarnarjem takoj v začetku obrniti se do državnega zbora, da bi pustil vso socijalno zakonodajo. Prestolni govor je strašno poparil kapitaliste, kajti mislili so že, da je socijalna zakonodaja pri kraju in da bo nova vlada iz njih srede vzeta hitro razdrila, kar se je storilo v tem oziru.

V peticiji kličejo vlado na pomoč proti delavskim društvom. Kak krik zaženo židovska glasila, če se razpusti kako liberalno društvo, ali proti delavskim društvom ti svobodoljubi takoj kličejo vlado na pomoč. Za delavca bi po njih mnenju ne smela veljati svoboda zborovanja.

Seveda, v društvih se delavci organizujejo, da lažje varujejo svoje pravice proti delodajalcem, židovskim tovarnarjem. Dokler ni bilo delavskih društev, je bila vsaka organizacija delavcev nemogoča, in liberalni kapitalisti delali so lahko z njimi, kakor so hoteli.

Posebno se pa v peticiji pritožujejo, da obrtni nadzorniki pristranski postopajo in se potegujejo le za delavce. Vidi se, da baš ta naprava liberalnim prošnjikom kaj malo ugaja. Radi bi, da se kar odpravi. Ko bi prišla liberalna vlada, najbrž bi tudi gledala, da se ti nadzorniki odpravijo, da vsaj po svojih poročilih ne bodo svetu raztrosili, kako čudne pojme imajo o človečnosti in ljubezni do bližnjega židovski fabrikantje. Zakaj da liberalci tako sovražijo obrtne nadzornike, vidi se dobro iz poročila o njih delovanju v 1889. letu. Poročilo za 1890. leto še ni izšlo, torej se nanj ozirati ne moremo. Iz tega izvemo, da je liberškemu obrtnemu nadzorništvu, iz katerega okoliša je došla državnemu zboru omenjena peticija, došlo 321 pritožb, ker so se delavci odpustili brez postavne odpovedi, 220 pritožb, ker se jim je brez vzroka pridržalo plačilo, 18 pritožb, ker se je delavcem pridržalo plačilo s pretvezo, da so kaj poškodovali, 16 pritožb, ker se je pomanjšalo plačilo v odpovedni dobi, 29 pritožb, ker neso hoteli dati spričevala, 11 pritožb, ker se je dalo napačno in kompromitujoče spričevalo, 92 pritožb zaradi pridržanja delavskih knjižic, 10 pritožb, ker se neso hotela dati učencem učna spričevala, 80 pritožb zaradi podaljšanja dela čez postavno dobo, 16 pritožb,

ker so se delavci silili v nedeljo k delu, 1 pritožba, da se ni dovolilo delavcem k božji službi ob praznikih, 24 pritožb, ker so ženske in mladoletni delavci morali delati po noči, 139 pritožb, ko se ni hotela dati odškodnina v boleznih in pri poškodbah, 8 pritožb, ker so se rabili neizprašani kurjači, 21 pritožb zaradi pomanjkljivosti v delavskih prostorih, zlasti zaradi pomanjkljivih naredb proti nevarnosti pri delu, 47 pritožb, ker se je z delavci grdo ravnalo in 82 drugih pritožb. Vse te pritožbe so bile opravljene, kajti poročilo pravi, da je došlo še 70 drugih pritožb, ki pa neso bile opravljene.

V tem okolišju je bilo 29 strajkov, in sicer iz sledečih vzrokov: Ker so se delavci silili, dalje delati, nego določa zakon; ker se ni dovolil opoldne počitek; ker se je delavcem zabranilo vkupe priti mej počitkom, da se kaj pogovoré; ker so delavce obdolžili, da so pisali pretilna pisma; ker so se odpustili delavci brez ozira na sklenjene pogodbe; ker se ni hotela povišati plača; ker se je opetovalno plačilo znižalo; ker neso hoteli opravljati drugih del, kakor so se pri vsprejemu dogovorili; zaradi previsokih glób; zaradi pomanjkanja dobre pitne vode; ker podjetnik ni hotel dati odškodnine, če po njih krivdi neso imeli dela, ko bi bili radi delali; ker se je z delavci grdo ravnalo; ker se delavski prostori neso dovolj kurili; ker se je zahtevalo, da se mora dajati blago brez vsake napake; ker so bili tkalci za vse odgovorni, dasi je bila preja slaba; ker so se odpuščali starejši delavci; ker neso hoteli odpraviti kontrolnih ur; ker delavci neso hoteli opravljati postranskih del; ker se delavcem ni hotelo dovoliti, da bi slabo prejo porabili pri dnevni plači; ker se je zaračunila preja, kar se je je več porabilo; ker se je rabila stara tehtnica pri prejemu blaga; ker delavci neso hoteli več tkati slabe preje, ki so jo morali vedno močiti; zaradi rabe tehtnic, o katerih so se delavci preverili, da neso pravične, in ker se ni hotelo odškodovati delavcev, ker zaradi prepočasnega teka strojev, katere goni par ali vodna sila, neso mogli dosti obdelati.

Iz navedenih pritožb in pa vzrokov strajkom je jasno, kako sleparsko in grdo ravnajo nekateri delodajatelji z delavci. Če obrtni nadzorniki skušajo odpraviti tako postopanje, so pa še toliko predrzni, da se pritožujejo do državnega zbora. Liberalnim tovarnarjem so delavci le tovarna živina. Radi bi z njimi še huje delali, nego delajo z robj v Afriki. Ker je katoliško - konservativna stranka jela se ozirati na te trpine, zato liberalna glasila s takim srdom sikajo na njo. Katoliški politiki se pa tega srda ne bodo ustrašili, temveč bodo z vso silo delali na to, da se naredi konec temu robstvu devetnajstega stoletja.

Slavnemu uredništvu „Slovenca“.

Sklicevaje se na § 19. tisk. zakona zahtevam, da sprejmete sledeči popravek:

V uvodnem članku „Slovenca“ z dne 21. aprila t. l. pišete: „In res je g. Zupančič, kandidat lju-

bljanske „Narodove“ inteligence, prav po domače „kloftal“ pred volilno dvorano njemu nečest ljudi.“

Ta trditev Vaša je neresnična. Jaz nisem niti pred volilno dvorano, niti kje drugje kakega človeka „kloftal“.

Ljubljana, 23. aprila 1891.

Fil. Zupančič.

Opomba vredništva: Naš poročevalec je pripravljen pred sodiščem potrditi, da je res, kar smo pisali.

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. aprila.

Notranje dežele.

Mladočehi se bojé kritike svojega delovanja. „Narodni Listy“ se že pritožujejo, da staročeski listi prehudo napadajo Mladočeha, mladočeski list pa pri tem priznava, da položaj čeških poslancev nikakor ni ugoden, le nadeja se, da se bode zboljšal. Po mnenji tega časopisa Mladočehi ne bodo krivi, če ne bodo na Dunaju ničesa dosegli, temveč le neugodne razmere. To je pač jalov izgovor. Kot dobri politiki bi bili morali vedeti, da na Dunaju jim ne bode z rožicami postljano. Zakaj so pa ometali volilec vse mogoče stvari, ko so vendar morali vedeti, da jih ne bodo mogli doseči. Naravnost smešna je pa tožba, da staročeski listi preveč napadajo Mladočeha, ko vendar nobena laž ni bila prevelika, da bi je ne bila še nedavno mladočeska glasila porabila proti Staročehom.

Vašaty — parlamentarec po poklicu. Kakor poročajo češki listi, hoče Mladočeh Vašaty odreči se advokaturi, da bode v bodoče baval se samo s političnim življenjem, da bode torej parlamentarec po poklicu. Odvetniški stan z njim ne bode dosti izgubil, parlament pa še manj pridobil. Parlamentarci po poklicu povsod le škodujejo vgladu parlamenta in tudi v Avstriji v tem oziru ne bode bolje.

Levičarji. Položaj združene levice je vedno težavnejši. Njeni vodje sami ne vedo, kaj hočejo. Radi bi postali vladna stranka, ali grof Taaffe njim na ljubo neče od sebe odriniti desnice. Levičarjem torej družega ne preostaje, nego ostati v opoziciji, ali opozicije so že do grla siti, ker na ta način ne pridejo do ministerskih portfeljev. Jeli so že strahiti, da bodo predlagali svojo adresu in so je tudi že izdelali. Ko so pa v adresnem odseku videli, da za njih adresu razmerje ni baš ugodno, jeli so pre-mišljati, kaj ko bi se pridružili adresi desnice, in sedaj levičarski listi pišejo, da levica se poprej za svojo adresu ne odloči, da vidi, kako adresu bode izdelal Bilinski. Vidi se, da so Plener in tovariši v veliki zadregi in ne vedo, kaj bi storili.

Državno sodišče je razsodilo, da vlada ni rušila ustave razpustivši društvo „Deutscher Turnverein“ v Zwettlu. Društvo je dné 6. julija priredilo komers poslancema Türku in Döztu in s tem prestopilo svoj po pravilih določeni delokrog. Društvo to ni politično, ali iz vabil njegovih se razvidi, da je dotični kongres veljal dotičnima gospodoma v njujini lastnosti kot poslancema, torej je komers imel političen značaj. Iz te razsodbe je pač razvidno, da nepolitična društva morajo pač biti jako previdna, če proslavljajo kacega moža, ki se bavi s politiko.

po potrebi službe. Ko se je v drugič vračal iz Poreča, ni mogel več pred Turki priti v Beli Grad. Tako je Vuk zapustil Srbijo ter se podal čez Pančevo na Dunaj. Politično stanje in književno delovanje ga je odvelo iz Srbije, ali to ga ni zmešalo, da jo pozabi.

Vuk je poleg posebnega darú prinesel na Dunaj tudi néko priprave za književne poslove. Ker je bil sin priprostega naroda ter med njim svojo mladost preživel, bilo mu je vse narodno srcu priraslo. Da je on rabil jezik narodni, to je čisto prirodno. Ali se je tudi trudil, da v svojem jeziku vse pové, kar je potreboval, ter je večkrat razmišljal, kako bi mogel najti boljše besede in rečenice, da jih upotrebi. Še ko je bil učitelj v Belem Gradu (1810), zvali so ga njegovi drugovi poznavalec srbskega jezika, ker so opazili njegovo znanje narodnih posebnostij. Taka lepa sodba o njegovem znanju bodrila je v njem voljo, da jo tudi opraviči. Ko je narod govoril, poslušal je, kako govori, ter gledal, da vse zapiše, kar se mu je zdelo vredno znati. Posebno kot sodnik v Brzeju Palanki (1813) je prav pazljivo poslušal seljake, ko so se pravdali, pa je vsako besedo, katere do takrat ni znal, precej na papir zapisal, sicer še brez vsake književne namere. — Še laglje mu je bilo znati in razbirati narodne običaje: poznal jih je, ljubil jih je in rad je o njih popraševal. A narodnih pesmij se je naslišal še doma. S tako namerom pride Vuk na Dunaj 1813.

Na Dunaju sta takrat izdajala „Srbske Novine“ D. Frušić in D. Davidović. Vuk napiše članek za časopis: „O padu Srbije,“ za katerega se je zanimal radi posebnosti jezika naš slavnj J. Kopitar, takrat bibliotekar in cenzor na Dunaju. Kopitar želi, da vidi pisatelja, ter se z njim spozna. V razgovoru prideta tudi na srbske narodne pesme. Kopitar je precej videl, da jih Vuk mnogo zna, pa ga je začel nagovarjati, da jih čim več napiše in natisniti dá. Vuk začne zapisavati pesme, katere je „prinesel v glavi“, a kadar je o čem dvojil, poprosil je svojo rojakinjo, ženo Stefana Živkovića, bivšega vladnega tajnika, da mu pomore. Tako je postala prva pesmarica.

V tem času, ko je slišal Kopitarja govoriti o gramatiki, a sam ni vedel, kako se piše gramatika, začne nagovarjati Frušića in Davidovića, da jo skupaj napišejo. „Pusti pri miru to neumnost“, bil mu je odgovor. Ali ko se je iz razgovorov s Kopitarjem mnogo naučil, čutil je vse bolj potrebo srbske gramatike, pa se odloči, da jo bode napisal sam po Mrazovićevej gramatiki srbsko-slovenskega jezika, ter začne iz nje prepisavati oblike imenske in glagolske po načinu srbskem. Le-ta ogled gramatiki je bil tiskan l. 1814. Kopitar ni tajil pred Vukom pogrške v tej knjižici, ali se je veselil, da je izšla, kajti vedel je, da Vuk že iz častiljubivosti ne bode ostal pri tem početku. On mu je svetoval, da se pripravi za pisanje gramatike z drugimi deli,

ki so temu od koristi. Prvo izdanje svoje gramatike posvetil je Vuk Melentiju Nikšiću, arhimandritu fenečkemu, ki mu je dal sredstva za prvo izdanje.

Kopitar je svetoval Vuku, da se poda v Sren in v Karlovce radi nabiranja narodnih pesnij. Vuk je na svojem potovanju obiskal tudi Lukijana Mušičkega (pozneje karlovškega škofa) v Šišatovu. Učeni arhimandrit je bil v književnej zvezi s Kopitarjem od polovice l. 1811. Lukijan je svetoval, da ostane Vuk dlje časa v samostanu, da se nauči latinski in potem predela gramatiko. V početku leta 1815. je bil v Karlovcih; tukaj je našel Ješana Gavrilovića, drugače Podrugovića, radi visoke postave, od katerega je slišal in zapisal mnogo pesem. On ni znal peti z goslami, nego samo pripovedovati. Vuk ga je odpeljal s seboj v Šišatovac. Ali Podrugović je odšel v Srbijo, ko je zvedel za vstane Takovski, a Vuk je moral iskati drugega pevača. Tedaj najde v vasi Grku (pri Mitrovici v Sremu) Filija Višnjica, katerega je pripeljal v Šišatovac, ter začel od njega zapisavati pesme. Povrnivši se na Dunaj, izdal je drugo knjigo svoje pesmarice, katero posveti Kopitarju. Nekatero od teh pesmij mu je dal Maksim Ranković iz Ostružnice, član magistrata v Belem Gradu. Temu zvezku je priložil tudi melodije nekij pesmij. Leta 1816. je preživel na novo zopet nekoliko časa v Šišatovu. Mušički je bil prvi, ki je začel zbirati narodne pesme. in duhovnik šidski Avram Pavić je dal Vuku 4000

Budgetna debata. V parlamentarnih in vladnih krogih se pričakuje, da bode odsek kmalu rešil budget in se začne budgetna debata že v drugi polovici maja. Budgetna debata morda letos ne bode dolga, ker bodo stranke že pri adresni debati imele priliko pojasniti svoje stališče.

Vnanje države.

Bismarck — sovražnik Avstrije. V Draždanah izšla je brošura „Untergang Oesterreichs“, katero je spisal Max Beyer, ki je prijatelj Bismarckov. Sodi se, da je navodila za to knjigo dal Bismarck sam, če ni morda vse knjige pisal bivši kancelar in Beyer dal samega imena. V tej knjigi se priporoča, da bi Nemčija, Rusija in Italija sklenile zvezo. Italija bi se gotovo ne preblíževala Franciji, če se jej odpre pot v Trst. Francija bila bi tako popolnoma osamljena. V tej knjigi se obžaluje, da v Berlinu ni sposobnega moža, ki bi dogajal omenjeno zvezo. Za tako stvar bi bil pripraven le Bismarck, ki je dobro poznal ruskega carja in kateremu je car toliko zaupal, kakor sedaj nobenemu v Berlinu. Bismarcku je bilo vedno bolj pri sreči poverljivo kmetijstvo, nego pa to, da je Trst avstrijski. Bismarck bi tudi brez vsega pomisleka pustil Rusiji, da nastopi svoj zgodovinski pot skozi Bolgarijo. Bismarcku bi tudi bolj ugajalo prijateljstvo Rusije, nego prijateljstvo Avstrije. — Iz te knjige vidimo, da bivši kancelar ni bil nikdar Avstriji naklonjen in da so naši državniki vsekako napačno ravnali, da so sklenili zvezo z Nemčijo. Upajmo, da so sedanji državniki v Berlinu prijaznejši Avstriji, nego je bil Bismarck.

Vzhodno-rumelijsko vprašanje. „Nord“ je objavil članek o vzhodno-rumelijskem vprašanju, v katerem pravi, da Rusija nikakor ne misli ugovarjati daljšemu vladanju Koburžana v Vzhodni Rumeliji, ker princ itak nikdar ni bil zakoniti generalni guverner. Ta članek je ponatisnil „Journal de Saint Pétersbourg“ in pristavil, da Rusija ne želi dregati v bolgarsko osje gnezdo in spravljati na dnevni red vprašanja, ki bi utegnili motiti evropski mir.

Kralj Milan. Kakor „Magyar Hirlap“ hoče vedeti, ni se kralj Milan nikakor za vse slučaje odpovedal, da se ne vrne v Srbijo pred polnoletjem kralja Aleksandra. Pridrži se je nekako pravico, da se vrne v Srbijo, ko bi se jelo dvojiti o veljavnosti ločitve njegovega zakona ali pa bi se v Srbiji pokazalo protidinastično gibanje. V pismu, ki ga je kralj pisal skupščini, ni bilo o teh pridržkih ničesa omenjenega in je torej dvomljivo, da bi bili resnični. O protidinastičnem gibanju bi pa tudi prihod Milanov več škodoval nego koristil.

Kraljica Natalija. V srbskih vladnih krogih se še vedno naideja, da bode kraljica Natalija z lepo ostavila Srbijo. Vlada je že naznanila kraljici, da jo bodo s silo iztirali, če ne pojde, in sedaj hoče počakati, da se kraljica odloči. Proti posilnemu iztiranju imajo pa vendar nekateri ministri še ustavne pomisleke. Pašić je jedino odločno za iztiranje kraljice, ker se je bati, da bode sicer Milan rekel, da njega dana beseda več ne veže, in se bode povrnil v Belgrad. Naprednjaški vodje, ki bi radi kak škandal, pa kraljici prigovarjajo, naj se ne umakne drugemu, nego sili. Mej ljudstvom pa že agitirajo, da naj priredi poulične demonstracije, če bi vlada poskusila kraljico iztirati s silo. Ta stvar utegne torej prouzročiti nazadnje še izgredo v Belemgradu.

Petindvajsetletnica vladanja rumunskega kralja bode se nekda slovesno praznovala koncem maja. V Bukarešt tedaj pride bajt tudi nemški cesar, dunajski, rimski in peterburški dvor pa odpošljejo člane k tej slavnosti.

besedij. Toda metropolit Stratimirović ni bil zadovoljen z gospodarstvom samostana šišatovskega ter je odredil, da se Vuk odstrani iz samostana, kajti on kot svetovnjak nima prava, da živi v samostanu. Tako zapusti Vuk tihi samostanski kotiček, kjer bi bilo moglo njegovo književno delovanje s pomočjo učenega arhimandrita hitro napredovati. Kopitar je hotel Vuku pomoči ter mu je poklonil besednjake Belostenčev, Jambrešičev in Stuličev, Mikaljinov in Belinov, ter nekoliko drugih knjig, katere je imel Vuk s seboj v Šišatovu. Karadžić se je povrnil na Dunaj z znatno zbirko besedij za besednjak.

Še pred tem je nagovarjal Kopitar Vuka, da zbira tudi srbske narodne besede; on mu je to tudi obljubil, ali od vsega tega ni bilo nič. Kar naenkrat pride Kopitar v Vukov stan s celim kupom lističev, pa mu reče: „Zbirajte besede, kakoršne-koli znate, in katere se v narodu govoré, pa jih zapisujte na te-le lističe, vsaka zá-se na enem lističu; malo po malem, pa jih boste zbrali celi besednjak.“ To delo ni bilo Vuku težko, in on se ga je odvažno lotil. Pa da mu posel še bolj olajša, podaril mu je že poprej omenjene besednjake. Vuk je med tem te besednjake bolj rekoč le pregledal, nego li čital; pisal je na lističe besede ter izpuščal take, o katerih ni mogel točno trditi, da se v narodu govoré.

Povrnivši se leta 1816. na Dunaj, prinese s

Italijanska zbornica. V italijanski zbornici se vrši posvetovanje o premembi volilnega reda. Sedaj v Italiji volijo po listah, to je uvedeni so veliki volilni okraj, v katerih se voli po več poslancev. Ta volilni red se pa ni dobro obnesel, kajti ob volitvah je treba vselej mnogo kompromisov in v zbornico pridejo nazadnje poslanci, ki neso za nobeno pravo delo, ker jim manjka trdne volje. Vladna predloga o novem volilnem redu pa ima tudi mnogo pomanjkljivosti in je zatorej minister notranjih zadev obljubil, da se bode nekoliko popravila.

Ministerska kriza se že napoveduje na Francoskem. Constans bi se rad znebil radikalnih tovarišev in se zaradi tega že dogovarja s Ferryjem. Freycinet se je pa že tudi naveličal Constansa, ker vé, da bi ga poslednji rad odrinil od ministerskega predsedništva. Pri imenovanju opernega ravnatelja in generalnega guvernerja indokitajskega se je v ministerstvu pokazal hud razpor. Pri glasovanju bil je ostal Constans v manjšini.

Razpust angleškega parlamenta. Mar-sikaj kaže, da hoče vlada razpustiti angleški parlament, ko mine letošnje zasedanje. Sedanji čas zdi se vladi jako ugoden za volitve, ker se Irce prepirajo mej seboj.

Volitve v Rumuniji. V prvem razredu je pri volitvah v Rumuniji voljenih 36 vladnih kandidatov in 17 opozicijskecev, 22 je pa ožjih volitev. V drugem razredu bile so volitve predvčeraj. Kolikor je dosedaj znano, izvoljenih je 18 vladnih pristašev, 13 opozicijskecev in 6 je ožjih volitev. Vladna večina bode precój velika. Z začetka bode vlada lahko vladala z njo. Velikih reform pa nova večina ne bode izvela, ker je sestavljena iz preveč različnih elementov. Zavezali so se namreč konservativci in liberalci proti junistom. Pri volitvah so lahko podpirali drug drugega, ali v zbornici se pa utegnejo pokazati mej njimi velika nasprotja.

Položaj v Holandiji. Na Holandskem je sedaj na vrsti vojaško vprašanje. Vlada je predložila predlogo o uvedanju občne vojaške dolžnosti. S to predlogo bi se pa odpravila dosedanja navada, da je mogel kdo najeti si namestnika. Za vladno predlogo so liberalci in protirevolucionarni poslanci, dočim so katoliki proti predlogi. Jeden del katolikov ni naravnost proti predlogi in zahteva le nekaj prememb. S tem delom katoliške stranke se vlada pogaja. Če se sporazume z njim, bode imela večino, sicer bode morala razpustiti zbornico. Pri novih volitvah bi pa utegnili liberalci dobiti večino, ker katoliška stranka in protirevolucionarni ne bodo več drug drugega podpirali. Želeti je torej, da se katoliki in vlada kako sporazumijo, da liberalci zopet ne dobé vladnega krmila v roke, ki se jim je nedavno le težko izvilo iz rok.

Položaj v Abesiniji se je za kralja Menelika jako neugodno zasukal. Dva namestnika in jeden podkralj so se že jeli upirati, da ne plačajo davka. Kralj jih bode moral siliti z vojsko, kar bode pa jako težavno. Abesinsko prebivalstvo za Menelika tudi dosti ne mara, ker si je nekoliko s tujo pomočjo pridobil prestol.

Samojsko vprašanje. Po poročilih, katere je poslal ameriški konzul na Samoi v Washington, se je bati, da se bode pokazal razpor ob volitvi novega vladarja. Privrženci Mataafe in Tamaseseja bi utegnili mej seboj celó boj začeti. Ameriška vlada odposlala bode jedno ladjo na Samoo, in ravno tako odpošljeta tudi Nemčija in Anglija vojne ladije v varstvo svojih interesov.

Dnevne novice.

(Občinske volitve.) Od 604 volilcev I. razreda jih prišlo je danes na volišče 372. Izvoljeni so gg.:

Grasselli Peter z 268, Gogala Ivan z 248, dr. Staré z 242, Velkaverh Ivan z 236 glasovi. V manjšini so ostali gg.: Mathian Ivan s 183, Pollak Karol s 181, Fabian Ivan s 123, Češnovar Lovro s 86 glasovi.

(Uradniške premembe.) Namestniški svetovalec in c. kr. okrajni glavar mariborski Viktor baron Hein pride k c. kr. namestništvu v Gradec, na njegovo mesto v Mariboru pa Frid. Marek, c. kr. glavar v Ptuj; v Ptuj je iz Radgone premeščen okrajni glavar dr. vitez Scherer, v Radgono pa pride Ivan baron Salis-Soglio.

(Železnica Divača-Loka.) Z Dunaja se poroča „Laib. Ztg.“, da je bilo včeraj končano posvetovanje državnega železniškega sveta. Po obširnem razgovoru so sklenili vladi priporočiti v prvi vrsti gradnjo črte Loka-Divača ter jo prositi, da izdela načrt železnice, ki bi vezala Celovec z jugom proti Ljubljani.

(Nesrečna smrt.) Iz Postojine se poroča, da je šla včeraj dopoldne soproga tamošnjega trgovca in posestnika gosp. Antona Ditriha st. v vrt poleg hiše in pala v dva sežnja globok vodnjak, katerega služabniki iz malomarnosti reso pokrili. Domači ljudje so še-le čez jedno uro pogrešili gospo v hiši. Potegnili so mrtvo iz vodnjaka. Bila je jako darežljiva in usmiljena do revežev.

(Rudeči križ.) Pretečeno soboto bil je v mestni dvorani redni občni zbor patrijotičnega deželnega pomočnega društva za Kranjsko. Mesto društvenega predsednika E. Mayer-ja, kateri je bil zadržan, otvoril je občni zbor prvi podpredsednik gospod ces. svetnik Ivan Murnik. Po pozdravu navzočih spominjal se je podpredsednik umrlega društvenega delegata pri družbi Rudečega Križa na Dunaju, gosp. viteza Gutmansthal-a, kakor tudi drugih v preteklem letu umrlih članov. Društvo je imelo v pretečenem letu tri častne člane in 218 rednih članov. Kakor je iz računskega zaključka razvideti, je bilo dohodkov 1542 gld. 70 kr. in izdatkov 295 gld. 74 kr. K izdatkom prišteli so tudi dva zneska, katera je društvo po pravilih odposlalo centralnemu fondu na Dunaju, in sicer kot dodatek k znesku za leto 1889 95 gld. 4 kr. in kot znesek za 1890. l. 158 gld. 69 kr. Koncem leta 1890 znašalo je premoženje 7731 gld. 87 kr. v gotovini in 550 gld. v vrednostnih papirjih, kar priča, da se je premoženje za 993 gld. 32 kr. pomnožilo. Občni zbor sklenil je prenameniti društvena pravila po sklepu občnega zbora družbe „Rudečega križa“ na Dunaju. Po novih pravilih povišano je število delegatov društva k družbenemu zboru na Dunaju, tako, da od slej odpošlje deželno društvo za Kranjsko dva delegata, podružnice tega društva pa enega delegata. Pravice podružnic so se tudi v tem povikšale, da jim bode dopuščeno k občnemu zboru deželnega društva po številu njih članov odposlati enega ali dva zastopnika, katerim bode pripadala aktivna in pasivna volilna pravica. Dalje bodo tudi podružnice v odboru deželnega društva zastopane, ker bo od 15 odbornikov 10 pripadalo deželnemu društvu, 5 pa podružnicam. Konečno je zbor zahvalo izrekel vsem osebam in korporacijam, katere so skrbele za blagor in napredek društva, sosebno pa kranjski hranilnici za podporo 300 gld. in deželnemu zboru za podporo 100 gld.

(Predavanje v deželnem muzeju kranjskem.) V ponedeljek dné 27. t. m. ob 1/2 7. uri zvečer bode gospod kustos Müllner v bralni sobi muzeja govoril o arheoloških rezultatih lanskega kopanja pri gradbi kanala v Gradišču in Zvezdi. Ob enem bode razstavljen občinstvu vzorec kipa Valvazorjevega, katerega je izdelal domač kipar po znanem bakro-rezu v knjigi „Ehre des Herzogthums Krain“.

(Pisateljsko podporno društvo) ima svoj redni občni zbor jutri (soboto), 25. aprila t. l., ob 7. uri zvečer, v čitalnični restavraciji. Dnevni red: 1. Poročilo tajnikovo; 2. poročilo blagajnikovo; 3. volitev predsednika in šest odbornikov; 4. volitev dveh pregledovalcev računov, in 5. pogovor o vzidanju spomeniških plošč na rojstvenih hišah slovenskih pisateljev Urbana Jarnika v Stebnu na Koroškem in Davorina Trstenjaka v Kralovcih na Štajerskem.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) je došlo naslednje: „Z 60 podobicami sv. Cirila in Metoda smo nabrale za družbo sv. Cirila in Metoda priloženih 10 gld. — Litjske Slovenke.“ — Živele! — Hvalžno sprejet drugi Vaš dar, odkar smo začeli v letošnjem aprilu jeli priobčevati te-dari s številkami. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

seboj veliko vrejeno knjigo od lističev z narodnimi besedami. Tedaj sta začela on in Kopitar zajedno delati. „On je dohajal k meni vsak dan“ — pravi Vuk — „ne bi ga zadržal niti dež, niti blato, in midva sva često presedela vso noč do zore. Jaz sem prebiral listič za lističem ter mu govoril besedo za besedo, kaj katera pomeni, ter mu dokazoval tako dolgo, dokler nisem videl, da Kopitar popolnoma razumeje, a Kopitar je potem prelagal besede na nemški in na latinski jezik. Včasih se mu je zdelo potrebno, da napišem tudi kakšen primer, ki more olajšati, da se beseda boljše razumi, ali da opišem celo stvar, običaj itd.“ Tako je postal prvi besednjak srbskega narodnega jezika leta 1818., pred katerim je izšlo tudi drugo popravljeno izdanje srbske gramatike. „Teh časov“ — nadaljuje Vuk — „vsakdanjih razgovorov s Kopitarjem, ne bodem pozabil nikdar: tukaj se je moje poprejšnje, sicer obširno ali nedovršeno znanje srbskega jezika oživilo vsled pravil; vsak dan sem imel priložnost, da mislim o obliki besedij in o njenih gramatičnih premembah, kako se kje po govorih različno izgovarja, in kako se kaj redom sлага po sintaksi. Tako sem se jaz postavil s pomočjo Kopitarja na noge in počasi sem prišel tudi jaz na glas po svojem delu. (Konec sledi.)

(Prvo ljubljansko uradniško konsumno društvo), registrovana zadruga z omejenim poročtvom, vabi na redni občni zbor, kateri se boode vršil v dvorani hotela „pri Maliči“ dne 26. aprila 1891, popoldne ob 3. uri, z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednikovo. 2. Čitanje zapisnika o zadnjega občnega rednega zbora seji. 3. Gospodarstveno poročilo za leto 1890. 4. Poročilo nadzorstvenega sveta in predlog njegov, dati absolutorij za leto 1890. 5. Določitev nagrad za opravnike. 6. Razdelitev opravnega dobička iz dohodkov z leta 1890 in dotacije za zadrugne zaklade. 7. Določitev obrestne mere za posojila, katera vzmó družbeniki. 8. Določitev, kako je plodonosno naložiti zadrugne denarje, kateri so na razpolaganje. 9. Posvetovanje o drugih predlogih (§ 28, lit. I.). 10. Nadomestilne volitve. — P. n. gospe soproge družbenikov vabijo se najuljudneje, da se udeležé občnega zbora; gostje, vpeljeni po družbenikih, dobro došli! — Iz letnega poročila posnamemo: Koncem leta 1889 imelo je prvo ljubljansko uradniško konsumno društvo 212 družbenikov, kateri so bili vplačali deležnih vlog za 5674 gld. Tekom leta 1890 pristopilo je 54 družbenikov, z deležnimi vlogami 1833 gld. 56 kr., vkupe torej 266 družbenikov z deležnimi vlogami 7507 gld. 56 kr. Tekom istega leta izstopilo je 11 družbenikov, katerim se je izplačalo in zaračunilo deležnih vlog 292 gld. 34 kr. Društveno stanje bilo je torej koncem leta 1890: 255 družbenikov z vplačanimi deležnimi vlogami v znesku 7215 gld. 22 kr. V primeri s številom družbenikov, katero se je iskazalo koncem leta 1889, namreč 212, je število družbenikov koncem leta 1890 večje za 43 družbenikov. Dobiček iznaša glasom računa o dobička in o izgubi 618 gld. 10 kr.

(Premembe pri pošti.) Premeščeni so poštni blagajnik Albert Weiss iz Beljaka v Gradec, poštni praktikantje Anton Ferbas iz Gradca v Beljak, Leopold Ortner iz Gradca v Judenburg, Viktor Winter iz Gradca v Pontabno, Jakob Vrečko iz Gradca v Celje in Rudolf Moser iz Judenburga v Gradec.

(„Rimskega Katolika“) sta te dni izšla III. in IV. zvezek tretjega tečaja. Obseg: „Organizacija“ (Reorganizacija. — Škofom prva beseda v politiki. — Politiški program, ki so ga škofje načrtali. — Kako bi se morali organizovati?) — „Novodobna véda, pa Aristotel in Tomaž Akvinski“. — „Realizem in naturalizem“. — „Glasba s tekstom“. — „Pisma brezvercu“. — „Ne utegnem“ (Nekaj mislij o naši šolski metodi). — „Razmišljanja o verski soli na podlagi češke knjige“. — Sv. Tomaž naša zvezda“. — „Težnje ‚Slov. Sveta‘ proti vstoku“. — Politični oddelek. — Listek. — Raznoterosti.

(Zakrament sv. birme) bode delil mil. knezoškof mariborski v šentlenartski dekaniji, in sicer dne 18. maja pri sv. Lenartu, dne 19. maja pri sv. Jurju, dne 20. maja pri sv. Rupertu, dne 21. maja pri sv. Bolfanku, dne 24. maja pri sv. Ani, dne 25. maja pri M. Snežnici, dne 26. maja pri sv. Benediktu, dne 29. maja v Negovi in dne 31. maja pri sv. Trojici. Pozneje pridejo na vrsto dekanije ptujška, brežiška, šentmartinska in gorenje-graška.

(Pozor kadilci!) V „Naši Slogi“ čitamo, da se po nekaterih tržaskih trafikah prodajajo papiriči za cigarete, na katerih sta dve spojeni roki in napis: „Pro patria“. Te smodčice so dvakrat škodljive.

Raznoterosti.

— Južno-afriška razstava. Dr. Holuba razstava v rotundi na Dunaju otvori se v začetku maja. Sedaj je že skoro popolno urejena. Na tej razstavi videlo se boode na tisoče predmetov, katere je nabral dr. Holub na svojih potovanjih po južni Afriki. Ti predmeti bodo razdeljeni v več skupin, ki pa bodo sestavljale jedno celoto. Obiskovalci videli bodo tipe zamorskih plemen, nabasane sesalce, ptiče, dvoživke, orožje in pohišje afriških narodov. Kdor bode ogledal te stvari, mogel si bode predstavljati življenje in navade južnih Afrikancev. Sredi razstave je napravljen hrib in po njem razstavljene kočé, kakoršne imajo Mašukulumbi. Okrog pa so stanovališča raznih rodov ob reki Zambezi. V nekaterih kočah se vidijo modelovani glavarji in drugi prebivalci. Razstavljenih bode kakih 12.000 predmetov, mej njimi 2000 sesalcev, 2400 ptičev, 1200 gnezd in jsjec, več dvoživk in rib, blizu 1000 anatomičnih preparatov, rastlin in drugih predmetov.

— Deveti orientalni kongres bode letos dne 1. do 10. septembra v Londonu. Že jako mnogo prijateljev orientalskih študij iz 30 dežel napovedalo je svoj prihod.

— Obrekovanje. Kazensko sodišče obsodilo je „Journal National“, da mora zaradi obrekovanja družbe „Crédit Commercial et Industriel“ plačati 100.000 frankov odškodnine, 2000 frankov glóbe. V 25 pariških in 50 provinciálnih listih mora preklicati obrekovanje. Vrednik je pa obsojen razven tega še na štirimesečni zapor.

— Prebivalstvo Avstro-Ogrske. Po zadnjem ljudskem popisovanju je v kraljestvih in deželah zastopanih v državnem zboru 23 835.261, na Ogrskem pa 17.449.705 prebivalcev. V vsej naši državi je torej 41.284.966 prebivalcev. Na Ogrskem se je zadnjih deset let prebivalstvo pomnožilo za 10 odstotkov.

— Steklina gora. Kakor piše „Siècle“, je v Kanadi francoski prirodoznanec našel goro, ki je sestavljena iz najlepšega silikata, steklenega kamena. Iz tega silikata se bode dalo napraviti najlepše steklo. Tako lepega silikata dosedaj še ni bilo nikjer videti. Sestavila se je že družba, ki bode lomila silikat.

— Katoliško vseučilišče v Washingtonu dobilo je darilo 2 milijona mark. To darilo bode vsekako pospešilo razvoj tega zavoda.

— Katoliški listi v Ameriki. V Zjedinjenih državah izhaja 156 listov katoliškega mišljenja, mej njimi jih izhaja 108 v angleščini, 36 v nemščini, 4 v poljščini, 2 v francoščini po 1 pa v holandsčini, španščini, italijanščini in portugalsčini. Katoliški dnevnik so le štirje in izhajajo vsi štirje v nemščini, katoliških tednikov je pa 122.

— Tajna dijaška družba. V Tarnovu začela se je preiskava proti več gimnazijstom zaradi tajne dijaške družbe.

— Lastovke pismo nosilke. V Roubaixu je neki vaščan več lastovk izuril za pismo nosilke. Pri poskušnjah se je prepričal, da so naglejše nego gobobje. Sedaj se tudi drugi pečajo z vežbanjem lastovk v tem poslu in v kratkem hočejo prirediti veliko tekmovanje lastovk.

— Parlamentarca zaprli. V Londonu zaprli so parlamentarca in pomorskega kapitana Verneya in sicer je obdolžen hudodelstva proti npravnosti.

— V šoli. Učitelj: „Ivan, kako se glasi prihodnjik oblike: on pije?“ — Učenec: „On je pijan.“

Telegrami.

Dunaj, 23. aprila. Imunitetni odsek je izvolil grofa Coroninija za načelnika, grofa Vratislava za namestnika; davčni odsek dr. Mengerja za načelnika, Ozaykovskega za namestnika.

Budimpešta, 24. aprila. Poslanec grof Emanuel Andrassy je umrl.

Rim, 23. aprila. Vsled razleta tovarne za smodnik razbite so šipe v zasebni knjižnici papeževi in dragocenosti v Vatikanu. Tudi sv. Petra cerkev je zelo poškodovana, slike na steklu so uničene; cerkev so začasno zaprli, istotako cerkev sv. Pavla, kjer so tudi razbite slikane šipe. — Na interpelacijo je odgovoril Nicotera v zbornici, da je na mestu nesreče ranjenih 48, v mestu pa do 200 oseb. Vzrok še ni znan. — Polja in vrti okolu nesreče so popolnoma osmojeni, drevje ožgano. V okrožju jednega kilometra so razrušene vse kmečke hiše. Vse leži navskriž, kakor ob potresu v Casamiccioli. Revni kmetje so obupani. Sedem oseb je mrtvih, 86 oseb ranjenih. Škode je več milijonov.

Rim, 24. aprila. Preiskava o razletu tovarne za smodnik se je do polnoči nadaljevala; konstatovali so, da je vzrok slučajen.

London, 24. aprila. V gorenji zbornici je potrdil Salisbury, da je portugalska vlada ukazala odstraniti vsako oviro vožnje po reki Punzue, in od tū v notranje. Če se to izvrši, ne bode daljnih pritožb. Navzlic temu so odplule tje tri vojne ladije.

Piccoli-jeva tinktura za želodec
je rahlo delujoče, vspešno učinkujoče, prebavne organe vrejujoče zdravilno sredstvo. — Cena steklenici 10 kr. (300—72)

Tuji.

22. aprila.

Pri **Maliču**: Rzeppa, inženér, z rodbino; Horowitz, Lazei, Just, Stähler, trgovci, z Dunaja. — Bartlmay in gospa Kren iz Kočevja. — Haulicec, trgovec, iz Maribora.

Pri **Stonu**: Reitmajer, trgovec; Dominik, arhitekt; Berger, Hohlfeld, Sucharippa, potovalec, z Dunaja. — Petričič, majorjeva soproga, in Čech, doktorjeva soproga, iz Zagreba. — Morpurgo, generalni nadzornik, iz Trsta. — Wakonig iz Litije. — dr. Pitamic iz Postojne. — Reiman iz Linca. — Urbančič, potovalec, iz Gradca. — Molline iz Tržiča. — Glantschnigg, živinotržec, iz Solnograda. — Sandri, c. kr. tajnik v pok., iz Kamnika. — Tugenthat, trgovec, iz Slezije. — Gustav pl. Waagner, c. in kr. major, iz Ljubljane. — Albin vitez Schneider iz Kamnika.

Pri **bavarskem dvoru**: Kirsche, posestnik, iz Starrega Loga. — Handler iz Kočevja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Kranfuss, mesar, s soprogo, iz Gradca. — Tonkovic iz Kostrene. — Sandro, trgovec, z Reke.

Umrli so:

21. aprila. Ivan Cedilnik, tesar, 81 let, Kravja dolina 11, marasmus.

22. aprila. Jernej Malaverh, delavec, 38 let, umrl potoma, ko je bil prenešen iz mestnega loga v bolnišnico, za kapjo. — Terezija Jeršek, paznikova hči, 1½ leta, Kladezne ulice 12, bronchitis capill.

V bolnišnici:

21. aprila. Ivan Zupančič, hlapec, 23 let, peritonitis tuberculosis.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Vetar	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		razkoma v mm	toplomera po Celziju			
23	7. u. jut.	734.4	6.0	sl. vzh.	oblačno	0.00
	2. u. pop.	732.4	14.0	sl. jzapad	„	
	9. u. zveč.	732.1	7.0	sl. zapad	jasno	
Srednja temperatura 9.0°, za 0-9° pod normalom.						

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

24. aprila.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	92 gld	85 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ 16% „	92 „	70 „
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110 „	80 „
Papirna renta, davka prosta	101 „	80 „
Akcije avstr.-ogerske banke	990 „	— „
Kreditne akcijske	300 „	50 „
London	116 „	50 „
Srebro	— „	— „
Francoski napoleond.	9 „	23½ „
Cesarski cekini	5 „	50 „
Nemške marke	57 „	05 „

Mihael Barthel & Co., Wien, X.

Najbolj preskušen in najcenejši lesni pomaz.

Barthel-ov izvirni (16-5)

carbolineum

varuje trajno skladišča, kolarnice, plotove, strehe iz dešila, vozove, vrata, mlina, jezove, mostove itd., pred (2)

gnjilobo, glivami, oštorjenjem in žuželkami;

pomazani predmetje imajo lepo rjavo barvo, in so 3-4 bolj trpežni. Kakovost neprekošana. Najceneje sredstvo proti mokrim stenam, 1 kilogram zadošča za 5-6 štirjaških metrov. Cenik brezplačen. Nadalje prodaja strešni klej la, strešni lak, patentovani kotran, karbolno kislino, karbolno apno, kolomaz, železni lak itd. po najnižji ceni.

MIHAEL BARTHEL & Co.
Wien, X., Keplergasse Nr. 20.

Mihael Barthel & Co., Wien, X.

Sargova glicerina zobna crema.
Izvrstno sredstvo za lepe svetle zobe.
Po kratki rabi neobhodno potrebno sredstvo za čiščenje zob.

Kalodont.

Od zdravstvenega urada potrjeno.

Prav prilično na popotovanji. Dišeče okrepevalno.

Neškodljivo celo za najnežnejše zobe.

V Nemčiji, Franciji itd. se rabi že z največjim vspehom, nadalje na dvorih, v najvišjih krogih, kakor tudi v navadni družini.

Dobiva se v lekarnah in parfumerijah itd. Komad 35 kr. (29)